

บทที่ 2

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาสภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งกักสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการนำเสนอทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายของหลักสูตร
2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
5. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
6. หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
7. สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สป.กทม.)
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

ศุมิตร คุณานุกร (2523) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรในระดับโรงเรียน หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2529) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมหรือประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน

บุญมี เฌรยอค (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลความรู้ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านต่างๆ ของผู้เรียน ไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในและนอกโรงเรียน

กู๊ด (Carter V. Good, 1973) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการดังนี้

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาที่จัดไว้เป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อให้งบชั้น หรือรับประกาศนียบัตร
2. หลักสูตร คือ เส้นโครงทั่วไปของเนื้อหา หรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่งทางโรงเรียนจัดให้ผู้เรียนได้เรียน เพื่อให้มีความรู้จนจบชั้น หรือได้รับประกาศนียบัตร หรือเพื่อ สามารถเรียนต่อทางอาชีพต่อไป
3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและประสบการณ์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียน ภายใต้การแนะนำของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

จากความหมายของหลักสูตรดังกล่าว พอสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลความรู้ ประสบการณ์และกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ ปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจึงเป็นการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น หลักสูตรท้องถิ่นมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงตามสภาพเศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นคน จะช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและผูกพัน ตลอดจนมีความภูมิใจในท้องถิ่นของตน ได้มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ ดังนี้

ศุมิตร คุณานุกร (2523) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การขยายและปรับหลักสูตรระดับชาติ การขยายหลักสูตรระดับชาติ คือการนำเอาทั้งจุดมุ่งหมายและเนื้อหาขยายความจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ซึ่งมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นพอที่ครูจะนำไปสอนได้ ส่วนการปรับหลักสูตรระดับชาติเป็นการนำเอา จุดมุ่ง

หมายและเนื้อหาวิชามาปรับให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม ภูมิศาสตร์และความต้องการของประชาชนในแต่ละเขตการศึกษา

วิชัย วงศ์ใหญ่ (2527) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำเอาหลักสูตรแม่บทมาปรับใช้ให้เหมาะกับสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนให้สัมพันธ์สอดคล้องกับท้องถิ่น

ปราณี เปี่ยมกล้า (2536) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำเอาหลักสูตรแกนกลางในระดับชาติมาปรับ โดยการจัดทำรายละเอียดเนื้อหา สาระ แผนการสอน สื่อการเรียนการสอนและเอกสารความรู้ต่างๆ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งอาจจัดทำโดยโรงเรียน กลุ่ม โรงเรียน อำเภอ จังหวัด หรือเขตการศึกษาก็ได้

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำหลักสูตรแม่บทมาปรับใช้ โดยมีการจัดทำรายละเอียดเนื้อหา สาระ แผนการสอน และสื่อการเรียนการสอนตลอดจนเอกสารความรู้ต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม ภูมิศาสตร์และความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งอาจจัดทำโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด หรือเขตการศึกษา

ลักษณะของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สามารถทำได้ 3 ลักษณะใหญ่ๆ ได้แก่

1. การจัดทำหรือสร้างหลักสูตรรายวิชาใหม่ ที่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในหลักสูตรแม่บทให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นหรือการสร้างหลักสูตรย่อยในระดับท้องถิ่นขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บทโดยไม่ทำให้จุดประสงค์และคาบเวลาเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บท และ

2. การปรับหลักสูตรแม่บทให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งสามารถดำเนินการได้ดังนี้

ก. ปรับ เพิ่ม และ/หรือขยายเนื้อหาสาระรายวิชาในหลักสูตรแม่บท

ข. ปรับ เพิ่ม และ/หรือขยายกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริม

ค. ปรับ เพิ่ม และ/หรือจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่

3. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ในลักษณะหลักสูตรระยะสั้น สำหรับท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะ (โดยไม่มีหลักสูตรแม่บทเป็นกรอบในการกำหนด)

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

บุญมี เฌรยอค (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึง กระบวนการและวิธีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. การจัดตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน
2. จัดตั้งคณะอนุกรรมการในแต่ละกลุ่มวิชา
3. ศึกษาและวิจัยข้อมูล ได้แก่
 - 3.1 ลักษณะหลักสูตรระดับชาติ
 - 3.2 สภาพปัจจุบันและปัญหาของชุมชนในเขต
 - 3.3 ข้อบกพร่องของแผนการสอนที่ผ่านมา
 - 3.4 ปัญหาและข้อจำกัดในการเรียนการสอนแต่ละเขตการศึกษา
4. การกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นในการปฏิบัติงานร่วมกัน
5. การดำเนินขบวนการกลุ่ม โดยมีวิธีดังนี้
 - 5.1 สร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่มก่อนลงมือปฏิบัติงาน
 - 5.2 เติชมวาระการประชุม
 - 5.3 ส่งเสริมความคิดและการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน
 - 5.4 จัดหาอุปกรณ์

สมิทร กุณานุกร (2523) ได้เสนอกระบวนการและวิธีพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. การจัดตั้งคณะกรรมการ ควรจะเลือกบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์หลายๆ ด้าน เป็นกรรมการและควรจะให้ครูร่วมเป็นกรรมการด้วย
2. การจัดตั้งอนุกรรมการ เพื่อแบ่งเบางานที่คณะกรรมการปฏิบัติอยู่และอนุกรรมการควรจะเป็นเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาประจำจังหวัด
3. การศึกษาและวิจัยเพื่อหาข้อมูล คณะกรรมการและอนุกรรมการ ควรดำเนินงานหาข้อมูลต่างๆ ดังนี้

- 3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรในระดับชาติ
- 3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของชุมชนในแต่ละเขตการศึกษา
- 3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องต่างๆ ของประมวลการสอนที่ได้จัดทำขึ้นมาแล้วในอดีต
- 3.4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อจำกัดในการเรียนการสอนของแต่ละเขตการศึกษา
4. กำหนดข้อตกลงเบื้องต้น คณะกรรมการควรตกลงกันเกี่ยวกับรายละเอียดในเรื่องรูปแบบของประมวลการสอนและเวลาในการดำเนินงาน

5. การประชุมเพื่อดำเนินงาน

ส่วน กาญจนนา ฤณารักษ์ (2527) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. จัดตั้งคณะทำงาน
2. ศึกษาหลักสูตรแม่บท
3. ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน
4. กำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับหลักสูตรท้องถิ่น
5. พิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรกลางกับสภาพของท้องถิ่น
6. ดำเนินการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลาง
7. ดำเนินการใช้หลักสูตร
8. ประเมินผลการใช้หลักสูตร
9. ทำการปรับปรุงแก้ไข

สังค์ อุทรานันท์ (2532) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่นอย่างมีระบบ และเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. จัดตั้งคณะทำงาน
2. ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน
3. กำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับหลักสูตรท้องถิ่น
4. พิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรกลางกับสภาพของท้องถิ่น
5. ดำเนินการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลาง และ/หรือจัดสร้างรายวิชาขึ้นมาใหม่
6. ดำเนินการใช้หลักสูตร
7. ประเมินผลการใช้หลักสูตร
8. ปรับปรุงแก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างใน กิตติพิศ ศิริสูตร , 2537)
พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้คือ

1. การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น
3. การกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้
4. การจัดทำคำอธิบายรายวิชาหรือเนื้อหาหรือกิจกรรม
5. การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู และสื่อ
6. การปรับปรุงและพัฒนา

จากแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา พอสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. จัดตั้งคณะทำงานหรือ คณะกรรมการดำเนินงาน
2. ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน
3. กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นในการดำเนินงาน
4. การกำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับหลักสูตรท้องถิ่น
5. พิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรกลางกับสภาพท้องถิ่น
6. ดำเนินการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลาง และ/หรือจัดสร้างรายวิชาขึ้นใหม่
7. ดำเนินการใช้หลักสูตร
8. ประเมินผลการใช้หลักสูตร
9. ปรับปรุงแก้ไข

การนำหลักสูตรไปใช้

นักการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2528) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนของการนำเอาหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติหรือไปสู่การเรียนการสอนในโรงเรียน การนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยกิจกรรมและกระบวนการต่างๆ หลายประการ เช่น การจัดทำเอกสารคู่มือการใช้หลักสูตร

ส่วน ช่าง บัวศรี (2532) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนการสอน การเรียนการสอน สำหรับการสอนเป็นประจำทุกวัน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากเพราะถ้าไม่มีการนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรนั้นก็มีความหมายถึงแม้หลักสูตรนั้นจะสร้างขึ้นอย่างดีเลิศและเหมาะสมมากเพียงใด

โบของ (Beauchamp, 1975) ได้กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่า หมายถึง การนำหลักสูตรไปปฏิบัติโดยประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญที่สุด คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ครูได้มีการพัฒนาการเรียนการสอน

จากทัศนะของนักการศึกษาหลายท่าน พอสรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดขึ้น

ในการดำเนินการใช้หลักสูตรนั้น ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ซึ่งนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดไว้ดังต่อไปนี้

สมิตร กุณานุกร (2523) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ว่าต้องรวมกิจกรรม 3 ประเภท อันประกอบไปด้วย

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หลักสูตรระดับชาติจะกำหนดความมุ่งหมายเนื้อหาวิชาที่จะสอน กิจกรรมประกอบการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้อย่างกว้างๆ ครูยังไม่สามารถนำหลักสูตรไปสอนได้ ต้องตีความหมายและกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร ซึ่งจะออกมาในรูปของวัสดุประกอบหลักสูตรที่เรียกว่า ประมวลการสอน โครงการสอน หรือแผนการสอน เพื่อขยายความหลักสูตรให้กระจ่างมากขึ้นและเมื่อครูจะลงมือทำการสอนจริง อาจต้องทำบันทึกการสอนเพื่อให้เป็นแนวทางในการสอนชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลได้ตามความมุ่งหมายขึ้น จำเป็นต้องมีปัจจัยหลาย ๆ ด้านมาเสริม โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนควรมีความรู้ความเข้าใจแตกฉานในหลักสูตรทุกวิชาและทุกระดับชั้น เพื่อประสานการเรียนการสอนภายในโรง

เรียนให้กลมกลืนกันอย่างสมดุลและเอื้ออำนวยให้ครูและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดผู้บริหารจะต้องสำรวจปัจจัยและสภาพต่างๆ ของโรงเรียนว่าเหมาะสมกับการนำหลักสูตรไปปฏิบัติหรือไม่ ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงขนาดของห้องเรียนและจำนวนนักเรียน การกำหนดครูเข้าสอน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน ทั้งนี้รวมถึงความคล่องตัวในการบริหารงาน การเตรียมและจัดสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียน

3. การสอน เป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ คือ การสอนและบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด คือ ครู ครูควรเอาใจใส่ต่อการสอน สอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะชี้ถึงสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร

ส่วน วิชา วงษ์ใหญ่ (2523) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่าต้องดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมวางแผนเพื่อการใช้หลักสูตรโดยการวิเคราะห์หลักสูตรและศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

2. การเตรียมอบรมครูเพื่อการใช้หลักสูตร โดยจัดอบรมในรูปของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3. การจัดครูเข้าสอน

4. การจัดตารางสอน

5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและถือการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอน รวมทั้งคู่มือครู เอกสาร และถือการสอน

6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร

7. การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อการเรียนการสอน และการเลือกโครงการกิจกรรม เสริมหลักสูตร

8. การจัดทำโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

บุญมี เณรชอด (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึง การนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา จะประกอบไปด้วยกิจกรรมต่อไปนี้

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ การจำแนกหลักสูตรเป็นรายละเอียดต่าง ๆ ก่อนจะนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ให้ผู้เกี่ยวข้องกับ

การใช้หลักสูตรได้เข้าใจให้ตรงกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกันอาจจะประกอบด้วยกิจกรรมหลายอย่าง ได้แก่ การจัดทำเอกสารหลักสูตรต่าง ๆ เช่น คู่มือครู คู่มือการใช้หลักสูตรและแผนการสอน

2. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้แก่ การจัดวัสดุหลักสูตรและวัสดุการเรียนการสอน วัสดุภัณฑ์อุปกรณ์ต่างๆ และอาคารสถานที่ ตลอดจนสภาพแวดล้อมอื่นๆและครอบคลุมถึงการรักษาสภาพให้พร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้ด้วยความพอเพียงความสะดวกในการใช้และการใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า

3. การสอนของครู เกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของครู สมรรถภาพเกี่ยวกับความรู้ในเนื้อหาวิชา สมรรถภาพในการถ่ายทอดและสมรรถภาพในการบริหารการสอน ครูผู้สอน จำเป็นจะต้องรอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและรู้รอบส่วนสมรรถภาพในการถ่ายทอดหมายถึงวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการกำหนดเนื้อหาไปสู่ผู้เรียน และสมรรถภาพเกี่ยวกับการบริหาร การสอน คือ การวางแผนและเตรียมการณ์ในการสอน โดยการบริหารการสอนจะครอบคลุมกิจกรรมหลัก 4 ประการ คือ การเตรียมการสอน การสอน การวัดผลการสอนและการสอนซ่อมเสริมสำหรับการปฏิบัติงานของครูหรือผู้สอน เป็นการนำเอาสิ่งที่เตรียมการไว้ หรือมีอยู่ในตัวผู้สอน มาสู่การปฏิบัติให้เกิดสัมฤทธิ์ผล

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่า ในการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนมีสิ่งที่จะต้องทำอยู่ 4 เรื่อง

1. การวางแผนนำหลักสูตรใหม่เข้าแทนที่หลักสูตรเดิมมีหลักที่ต้องคำนึงถึงคือ การดำเนินการเปลี่ยนแปลงต้องให้เสร็จเร็วที่สุด ผู้ที่เรียนหลักสูตรเดิมได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดและต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานทั้งหลักสูตรใหม่และหลักสูตรเดิม

2. การเตรียมการก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การนำหลักสูตรไปใช้จะสำเร็จรวดเร็วด้วยดีหรือไม่ต่อเมื่อมีการเตรียมบุคลากร การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การเตรียมอาคารสถานที่และการเตรียมระบบบริหารของสถานศึกษา ตลอดจนการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร

3. การตรวจสอบความพร้อม มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแน่ใจว่าสิ่งที่นำไปใช้นั้นความพร้อมและสมบูรณ์ ฝ่ายรับต้องตรวจสอบก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ได้รับความพร้อมของหลักสูตรแม่บท ความพร้อมของครูผู้สอนและความพร้อมของผู้เรียน ตลอดจน ความพร้อมของโครงการต่างๆ ที่จะสนับสนุนหลักสูตร

4. การบริหารงานการใช้หลักสูตร ผู้รับผิดชอบในการบริหารต้องดูแลกำกับงานทั้งในด้านวิชาการและวิชาการ เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารจึงต้องสนับสนุน กำกับและดูแล โดยมุ่งในเรื่องคุณภาพเป็นสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2539) กล่าวว่ากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย กิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการสอน
2. การสอน
3. การวัดและประเมินผลการเรียน
4. การนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข

ส่วน โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่าในการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนนั้น มีงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร 2 งานคือ

1. งานบริหารหลักสูตรเป็นการบริหารและดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หลักสูตร ผู้บริหารเป็นแกนนำ มีผู้ช่วยฝ่ายต่างๆ จากครูในโรงเรียน หน่วยงานอื่นๆ โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ คือ การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน การจัดครูเข้าสอนการจัดตารางสอนการจัดแผนการสอน การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน การจัดตั้งหน่วยงานความสะอาดต่างๆ การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ตลอดจนการประชาสัมพันธ์แก่ผู้ปกครองและชุมชน

2. การสอน เป็นการนำหลักสูตรที่วางแผนไว้ไปสู่การสอน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอน มีกิจกรรมสำคัญคือ การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดสอนซ่อมเสริม ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากแนวคิดต่างๆ ของนักการศึกษา พบว่าการนำหลักสูตรไปใช้ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งผู้มีบทบาทในการใช้หลักสูตรได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในการร่วมกันปฏิบัติและดำเนินกิจกรรมเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการแปลงหลักสูตร ไปสู่

การสอนซึ่งการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ในการนำหลักสูตรสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยการวางแผนการสอน การจัดการสอน และการวัด และการประเมินผลการเรียน โดยผู้ที่มีความสำคัญต่อการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนมากที่สุดคือครู เพราะครูคือ ผู้มีบทบาทที่สุดในการเรียนการสอน สุมิตร ภูพานกร (2523) กล่าวว่า ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการสอนหลักสูตรเกิดผลตามที่มุ่งหมาย ซึ่งสอดคล้องกับใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวว่าครูผู้สอนเป็นบุคคลที่อยู่ในฐานะผู้ใช้หลักสูตรโดยตรงและมีความสำคัญที่สุดในการแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

เนื่องจากครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการเรียนการสอนและประกอบกับปัญหาต่างๆ ในการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เกิดจากปัญหาการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอเรื่องการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนของครูผู้สอนโดยเฉพาะการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญมากในการนำหลักสูตรไปใช้

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการสอน

การวางแผนการสอน เป็นกิจกรรมขั้นแรกของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ได้กล่าวถึงการวางแผนสอนว่าการวางแผนการสอนล่วงหน้า ช่วยทำให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการสอน อันจะเป็นคุณูปการไปสู่การจัดทำแผนการสอน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น จะพบว่า การเตรียมการวางแผนการสอน คือ การเตรียมการสอนล่วงหน้าของครูนั่นเอง ซึ่งการวางแผนการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน หมายถึง การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน เช่น งบประมาณ จำนวนครูในโรงเรียน จำนวนอุปกรณ์และกระบวนการ จำนวนอาคารสถานที่ และห้องเรียน ความต้องการของครู ปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน การสนับสนุนหรือความร่วมมือของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ฯลฯ

การศึกษาความพร้อมของโรงเรียนเป็นการวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน เป็นการศึกษาสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนในด้านต่างๆ ผลการศึกษาวิเคราะห์จะทำให้ทราบว่าโรงเรียน มีจุดเด่นหรือความพร้อมในเรื่องใดมากที่สุด และมีจุดด้อยหรือขาดแคลนในเรื่องใดบ้าง เพื่อจะได้ ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินใจในการวางแผนการสอนได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน หรือการศึกษาเอกสารรายงานต่างๆ เช่น สมุดบันทึก การประชุมแผนปฏิบัติงานประจำปีสถิติของโรงเรียนและรายงานการประเมินคุณภาพของโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้บริการและสนับสนุนการสอนของครู ในการจัดทำจัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การจัดหางบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน การให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอน และวางแผนในการเตรียมการดำเนินการต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถ ความถนัดและประสบการณ์ การจัดเตรียมครูโดยวิธีการต่างๆ เช่น การประชุม การฝึกอบรม ฯลฯ เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังเป็นผู้สร้างความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตรให้แก่นักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและคนในชุมชน ทำให้ได้รับความร่วมมือที่ดีจากบุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียนตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ส่วนครูผู้สอน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนเพราะครูผู้สอนเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง จึงเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลความพร้อมของโรงเรียน เพื่อใช้ข้อมูลในการวางแผนการสอนให้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ครูจะวิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่างๆ ของผู้เรียน เช่น ความรู้ ความสามารถ และปัญหาของผู้เรียนเพื่อหาทางพัฒนาผู้เรียนทั้งรายบุคคลและในชั้นเรียน

1.2 การจัดทำแผนการสอน

วิชย คีตสระ (2535) กล่าวว่า ครูจำเป็นต้องทำแผนการเรียนการสอน หรือแผนกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ในคู่มือหลักสูตรของโรงเรียน และประสบการณ์ในการสอนของครู เพื่อเป็นเครื่องกำหนดให้มีทางเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนหลายๆ ทาง

กรมวิชาการ (2525) ได้กล่าวถึงความหมายของแผนการสอนว่าหมายถึงหนังสือที่มีจุดประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยจัดทำเป็นกลุ่มประสบการณ์ตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร ในแผนการสอนจะมีข้อเสนอแนะว่าจะสอนเรื่องอะไรนานเท่าใด เพื่อจุดประสงค์อะไร ปฏิบัติกิจกรรมใดและมีการวัดผลอย่างไร หรืออาจกล่าวได้ว่าแผนการสอนเป็นเครื่องขยายหลักสูตรเป็นเครื่องมือช่วยผู้สอนในการดำเนินงานการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร ทั้งวัตถุประสงค์ ความคิดรวบยอด เนื้อหาและการประเมินผล โดยเสนอแนะกิจกรรมการเรียนและสื่อการเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและความเหมาะสม

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนว่าแผนการสอนคือ การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผล

แผนการสอนจึงเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นแผนการสอนจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ช่วยให้ผู้สอนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พันทิพา อุทัยสุข (อ้างใน กาญจนา कुमारภัย, 2527) ได้แบ่งระดับแผนการสอนไว้ดังนี้

1. แผนการเรียนการสอนระยะยาว ครูจะศึกษาเนื้อหาในหลักสูตรจากแบบเรียนหลายๆ เล่ม ได้แก่ คู่มือ คู่มือการสอนและเอกสารอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์ จากนั้นก็แบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการสอน จัดลำดับหน่วยการสอนตามความเหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียนและกำหนดเวลาสอนโดยประมาณสำหรับแต่ละหน่วยการสอน
2. แผนการเรียนการสอนระดับหน่วย เมื่อแบ่งหน่วยแล้ว พิจารณากำหนดคโมมติและวัตถุประสงค์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จากนั้นก็วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระดับหน่วย จะมี 3 ชั้น คือ ชั้นนำเข้าสู่เรื่อง ชั้นปฏิบัติตามและขั้นสรุปต่อไปก็มีการวางแผนกำหนดสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สุดท้ายเตรียมวิธีการวัดการประเมินผลและเครื่องมือที่ใช้ประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
3. แผนการสอนระดับบทเรียน ครูต้องเขียนแผนการเรียนการสอนให้ชัดเจนเพื่อจะได้เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการเรียนได้เหมาะสมตลอดบทเรียน

วิชัย คิตตสระ (2535) กล่าวว่าแผนการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีทางเลือกวิธีการได้หลายทาง ทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2. มีคำอธิบายกระบวนการเรียนการสอน และขั้นตอนการนำไปใช้ได้ละเอียด และชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง
3. มีหนังสืออ้างอิง และค้นคว้าเพิ่มเติมได้
4. มีข้อเสนอแนะสำหรับครูและนักเรียนที่จะทำงานร่วมกัน
5. มีข้อเสนอแนะสำหรับครูที่จะสามารถสอนแทนกันได้
6. มีตัวอย่างประกอบที่จะแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมที่ปฏิบัติมีผลต่อการเรียนการสอนมากน้อยแค่ไหน และอย่างไร

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) กล่าวว่าแผนการสอนที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ ได้แก่

1. ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมและกระตุ้นให้แก่ผู้เรียน
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง
3. เน้นทักษะกระบวนการมุ่งให้นำไปใช้ได้จริง
4. ส่งเสริมและใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2527) ได้เสนอแนวคิดในการวางแผนการสอนว่า การวางแผนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานตามระบบการสอน ซึ่งแผนการสอนควรมีองค์ประกอบดังนี้

1. วิชาและเรื่องที่จะสอน
2. หัวเรื่อง
3. ความคิดรวบยอด
4. วัตถุประสงค์
5. เนื้อหา
6. กิจกรรมการเรียน
7. สื่อการสอน
8. การประเมินผล

ส่วนกระทรวงศึกษาธิการ (2539) กล่าวว่าแผนการสอนควรมีองค์ประกอบดังนี้

1. สาระสำคัญ
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการเขียนแผนการสอนเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างใน ลมัย จันดีชยอค ,2534) กล่าวว่า ในการเขียนแผนการสอนนั้นครูควรมีการวางแผนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร เพื่อให้เข้าใจหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของกลุ่มประสบการณ์ ต่างๆ จุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์และคำอธิบายกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งได้กล่าวถึงแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เนื้อหาสาระสำคัญ ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้วิชา ที่ครูจะสอนในแต่ละรายวิชา

2. ศึกษาคู่มือในการใช้หลักสูตร คู่มือหลักการสอน แนวการสอน เพื่อให้เข้าใจจุดเน้นของหลักสูตร เหตุผลในการปรับปรุงหลักสูตร สาระสำคัญที่ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูผู้สอน ตลอดจนกระบวนการต่างๆ ที่พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

3. นำโครงสร้างของเนื้อหาวิชาจุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์และจุดประสงค์รายวิชา มากำหนดหัวข้อเนื้อหาหลัก หัวข้อเนื้อหาย่อย โดยให้สัมพันธ์กับอัตราเวลาเรียนที่กำหนด ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ เป็นกำหนดการสอนระยะยาว

4. ศึกษาตัวอย่างแนวการสอนในคู่มือครู แล้วจัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน คาบเวลาเรียนให้เหมาะสมกับหัวข้อเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ของแต่ละหัวข้อเพื่อครูนำไปปรับเขียนให้เหมาะกับเวลาที่จัดไว้ในตารางเรียนของแต่ละวันในแต่ละสัปดาห์ต่อไป

5. จัดทำแผนการสอน โดยครูต้องพิจารณาหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาประกอบ เช่น หนังสือค้นคว้า อ้างอิง สาระสำคัญสำหรับครู หนังสือเรียน วัสดุสำหรับนักเรียนฝึกปฏิบัติ สื่อการเรียนการสอน ฯลฯ

1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน

วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมาย ดังนั้นครูจึงต้องมีการทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งวาสนา ณ นคร (2532) กล่าวว่า ต้องพยายามแสวงหาจัดทำและใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์

ชำระ บัวศรี (2532) กล่าวว่าวัสดุหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่มีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตร ได้จัดทำหรือจัดหามาเพื่อช่วยให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งวราภรณ์ คุณาธิษ (2535) ได้แบ่งวัสดุหลักสูตรออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. เอกสารและวัสดุประกอบหลักสูตร ได้แก่ สิ่งที่จัดพิมพ์ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ได้แก่ แผนการสอน หนังสือคู่มือครู หนังสือแบบเรียน หนังสือแบบฝึกหัด และหนังสืออ้างอิง
2. เอกสารและวัสดุประกอบหลักสูตร ได้แก่ สไลด์ รูปภาพ แผ่นป้ายสาธิต แถบภาพ วีดิโอคิรต์ คอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายข้ามศีรษะ การ์ตูน เกม นิทานและเพลง

ชำระ บัวศรี (2532) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะหรือสื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามจุดประสงค์การเรียนการสอน และตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ส่วน วิชัย วงศ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน คือ วัสดุอุปกรณ์และการเรียนที่ครูและนักเรียนต้องทำเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องจัดทำขึ้นและจัดหาไว้เรียน

ดังนั้น สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ กิจกรรมหรือสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ (2539) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอนว่าเป็นสิ่งสำคัญอันจะช่วยให้นักเรียนสนใจบทเรียนและเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ดังนั้นในการเตรียมการสอนแต่ละครั้ง

จึงควรพิจารณาเลือกใช้สื่อให้ถูกต้องเหมาะสม ที่สำคัญควรคำนึงถึงการใช้สื่อให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

บุญมี เฌรยอค (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การจัดทำสื่อการเรียนอาจร่วมกันทำเป็นกลุ่ม โรงเรียนจะช่วยแบ่งเบาภาระและการทำงานของครูและจะครอบคลุมเนื้อหาสาระได้มากกว่าเพราะช่วยกันทำเป็นการประหยัดแรงงานและงบประมาณ ที่สำคัญ คือผู้เรียนเรียนรู้ตามความสามารถ ความสนใจและตรงกับความต้องการของชุมชน

ชำระ บัวศรี (2532) ได้แบ่งสื่อการเรียนการสอน ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทวัสดุ ได้แก่ สี แผ่นภูมิ บัตรภาพ ซอด้ก หุ่นจำลอง แผ่นภาพ รูปภาพ ตำรา หนังสือเรียน ฟิล์มสไลด์ เป็นต้น
2. ประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพนิ่ง วิทยุโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพยนตร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษา เป็นต้น
3. ประเภทระบบ กระบวนการและวิธีการ ได้แก่ ระบบการสอน แบบโปรแกรมการสอน สื่อทางไกล สารคดีการสอน การจัดนิทรรศการและการศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

จากสาระสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของการวางแผนการสอนจะพบว่า การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน การจัดทำแผนการสอนและการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการสอน ถ้วนเป็นกิจกรรมที่สำคัญของครูผู้สอนที่จะต้องปฏิบัติ ด้วยความตั้งใจและมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามความมุ่งหมายของการศึกษา

2. การจัดการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2536) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการนำแผนการสอนที่จัดทำขึ้นไปใช้ การนำแผนการสอนไปใช้ในห้องเรียนนั้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงคือจะสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนอย่างไร นักเรียนจึงจะควรสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ฟังนักเรียนอภิปรายหรือคุณผลงานของนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลใช้ในการประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

สมิตร กุณากร (2518) กล่าวว่า การสอนของครู เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียน ได้รับความรู้ได้มีคุณภาพและมีทัศนคติตามที่ผู้สร้างหลักสูตรมุ่งหวังได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรางค์ สากร (2537) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้

จากความสำคัญของการเรียนการสอนดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียน การสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผล ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) กล่าวว่า คุณค่าของหลักสูตรอยู่ที่การจัดการเรียนการสอนที่ดี การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน

สุรางค์ สากร (2537) กล่าวว่า วิธีสอนคือ การจัดกิจกรรมแบบต่างๆ ที่เหมาะสมให้แก่ นักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดพัฒนาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โดยมีครูเป็น ผู้จัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ง่ายและน่าสนใจให้กับนักเรียน นักเรียนจะได้มีโอกาสฝึก ความรับผิดชอบ รู้จักคิด รู้วิธีเรียน และวิธีทำงาน

ส่วน สัจจ อุทรานันท์ (2528) ได้กล่าวว่า การเลือกเทคนิควิธีสอนนั้น ผู้สอนจำเป็น จะต้องเลือกเทคนิควิธีสอนให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเนื้อหาวิชาต่างๆ และในขณะเดียวกัน ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความสนใจ ตลอดจนวัยของผู้เรียนด้วย ซึ่งการเลือกใช้เทคนิคและ วิธีสอนควรขึ้นอยู่กับผู้สอนแต่ละคน โดยมีข้อควรเตือนใจคือ ควรเลือกเทคนิควิธีสอนที่เห็นว่า ตนเองสามารถที่จะทำให้นักมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะ ตลอดจนเจตคติที่ดีให้มากที่สุด

สุรางค์ สากร (2537) ได้แบ่งลักษณะของวิธีสอนเป็น 3 แบบ ได้แก่

1. วิธีสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Method)

เป็นวิธีสอนที่ครูมีบทบาทแต่เพียงผู้เดียว เริ่มตั้งแต่ตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียน วางแผน การสอน จัดหาวัสดุและสื่อการเรียน ตลอดจนทำกิจกรรมต่างๆ โดยนักเรียนมีส่วนร่วมน้อยมาก หรือไม่มีเลยวิธีสอนแบบนี้ได้แก่ การสอนแบบบรรยาย (Lecture Method) การสาธิต (Demonstration Method) เป็นต้น

2. วิธีสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centred Method)

เป็นวิธีสอนที่นักเรียนมีบทบาทมากขึ้นโดยมีโอกาสดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมสามารถเลือกกิจกรรม และวัสดุเพื่อการเรียนเอง ส่วนครูลดบทบาทลงโดยทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ที่เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ (Facilitator) วิธีสอนแบบนี้ ได้แก่ การปฏิบัติการทดลอง (Experimentation or Laboratory method) การสืบสอบ (Inquiry Method) การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) เป็นต้น

3. วิธีสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method)

เป็นวิธีสอนที่นับว่าเป็นเรื่องใหม่ในวงการสอนเน้นการทำงาน ที่ใช้บทบาทของสมาชิกในกลุ่ม และมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยเน้นการปฏิบัติในการแก้ปัญหา มากกว่าการสอนเนื้อหา วิธีสอนแบบนี้ ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม (Group Dynamics) เกมจำลองสถานการณ์ (Simulation Games) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นต้น

เทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

สุรางค์ สากร (2537) ได้เสนอเทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้แก่

1. การใช้เกม
2. การแบ่งกลุ่ม
3. การแข่งขัน
4. การใช้คำถาม
5. การใช้เพลง

สำหรับรายละเอียดของเทคนิคแต่ละอย่าง มีดังนี้

1. การใช้เกม

การนำเกมมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น สามารถนำมาใช้ในลักษณะต่อไปนี้

1. ใช้ประกอบการสอนโดยใช้เกมระหว่างตอนใดตอนหนึ่งหรือหลายๆ ตอนของกระบวนการการจัดกิจกรรม เช่น
 - 1.1 ใช้ประกอบการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อสร้างแรงจูงใจ
 - 1.2 ใช้ประกอบการสรุปบทเรียน
 - 1.3 ใช้ประกอบกิจกรรมในขั้นที่เป็นความรู้ใหม่
 - 1.4 ใช้เป็นกิจกรรมให้นักเรียนเล่นในเวลาว่างในลักษณะกิจกรรมสำรอง

1.5 ใช้เป็นเครื่องมือประกอบการประเมิน

1.6 ใช้เลียนแบบสถานการณ์จริงเพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์

2. การแบ่งกลุ่ม

การแบ่งกลุ่มนักเรียนไม่มีระเบียบปฏิบัติที่กำหนดตายตัวแน่นอน ครูต้องรู้จักตัดแปลงการจัดกลุ่มให้เหมาะสม เพราะการแบ่งกลุ่มมีผลต่อบรรยากาศในห้องเรียนจึงมีผลต่อการเรียนการสอนด้วย การแบ่งกลุ่มมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ได้แก่

2.1 ให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริม การคิด อภิปราย และทำการทดลองร่วมกัน อย่างทั่วถึง

2.2 ให้นักเรียน ได้เปรียบเทียบผลการทำงาน ของกลุ่มตนกับกลุ่มอื่นๆ เป็นการฝึกการยอมรับกันและกัน การแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลสนับสนุนที่สมเหตุผล

การแบ่งกลุ่มต้องคำนึงถึง วิธีการแบ่งกลุ่มและขนาดของกลุ่มเป็นสำคัญ จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

3 การแข่งขัน

การแข่งขันเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความพยายามเพื่อจะนำไปสู่ชัยชนะ และเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้แสดงศักยภาพของตนเอง

การแข่งขันนั้นมี 2 แบบ คือ

3.1 การแข่งขันระหว่างบุคคล

3.2 การแข่งขันระหว่างกลุ่ม

4. การใช้คำถาม

เป็นเทคนิคที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ครูจะต้องฝึกให้เกิดความชำนาญ เพราะการใช้คำถามได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมจะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนจะเรียนด้วยความสนใจและเกิดการเรียนรู้ได้เร็วคำถามนั้นอาจใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ต่างๆ กัน เช่น ถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ถามเพื่อดึงดูดความสนใจ ถามเพื่อกระตุ้นให้มีการเตรียมพร้อมที่จะทำกิจกรรมในชั้นเรียน ถามเพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ถามเพื่อกระตุ้นให้คิดสร้างสรรค์ ถามเพื่อประเมินผลการเรียนเป็นต้น จึงนับว่าคำถามมีประโยชน์มากมาย

5. การใช้เพลง

เพลงเป็นศิลปะที่มีคุณค่าของคนทุกชาติ เป็นสิ่งจรรโลงใจทำให้บุคคลเกิดอารมณ์คล้อยตามได้ง่ายที่สุด เราจึงสามารถนำเพลงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี หากครูมีเทคนิคในการนำมาใช้ให้เหมาะสมกับวัย เนื้อหาและสถานการณ์ต่างๆ ในห้องเรียน

22 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2539) กล่าวว่า คุณค่าของหลักสูตรอยู่ที่การจัดการเรียน การสอนที่ดี ต้องเริ่มต้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จะเน้นกระบวนการ ได้แก่

1. กระบวนการทางวิทยาศาสตร์
2. กระบวนการศึกษา ค้นคว้า รายงาน
3. กระบวนการ 9 ขั้น
4. กระบวนการพัฒนาทักษะทางสังคม
5. กระบวนการสร้างนิสัย
6. กระบวนการสร้างภูมิคุ้มกันสิ่งเสพติด
7. เรียนการสอนข่าว เหตุการณ์อย่างไรพรมแดน

2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ศุมิตร คุณานุกร (2518) ได้กล่าวถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่ามีความสำคัญมากที่จะ ช่วยให้ความมุ่งหมายทางการศึกษาบรรลุถึงผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ การเรียนการสอนในชั้นอย่าง เดียวไม่สามารถพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุความมุ่งหมายดังกล่าวได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง ใช้ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อสนองความต้องการความสนใจและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนนอกเหนือ ไปจากกิจกรรม การเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อ พัฒนาบุคลิกภาพ อุปนิสัย ค่านิยมและปลูกฝังเจตคติที่พึงประสงค์เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความ แตกต่างของหลักสูตรกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอแนะถึงแนวทาง เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมต่างๆ ควรมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ไม่ใช่ผู้สั่งการและครูควรทำหน้าที่ ประสานงาน รับผิดชอบในการจัดวางแผน รวมทั้งนโยบายต่างๆ
2. กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ดำเนินงานยึดเป็นหลัก ในการทำงานและเป็นขอบเขตของการดำเนินงาน

3. รูปแบบการจัดกิจกรรม ที่มุ่งที่จะส่งเสริมพัฒนาตัวนักเรียนเป็นสำคัญ ฉะนั้นต้องคำนึงถึงความสามารถ ความต้องการและความสนใจของนักเรียน โดยให้นักเรียน ร่วมกิจกรรม แต่ละประเภทด้วยความสมัครใจและได้ผลดี

4. การจัดกิจกรรมควรมีความสำคัญเท่าเทียมกับการจัดเรียนการสอนสถานศึกษาควรพยายามจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในห้อง

จากสาระสำคัญและแนวคิดต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นของการจัดการเรียน พบว่า การจัดการเรียนการสอน นั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุด เพราะจะเป็นการนำหลักสูตรภาคทฤษฎีไปสู่ภาคปฏิบัติในการเรียนการสอน ฉะนั้นกิจกรรมต่างๆ ของการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ วิธีสอน และเทคนิคการสอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดจนการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตรเหล่านี้ ส่วนแต่ละจะช่วยส่งผลให้ครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความงอกงามในการศึกษา

2.4 การสอนซ่อมเสริม

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531) ได้ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริม หมายถึง การสอนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนให้เจริญพัฒนาไปในทางที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และศักยภาพที่แท้จริงของเขา ด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน

การสอนซ่อมเสริม หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ให้สามารถเรียนรู้ได้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้และส่งเสริมนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ให้ความสามารถเพิ่มขึ้นตามศักยภาพ โดยการสอนซ่อมเสริมมี 3 ระยะ คือ

1. ภายหลังการประเมินผลก่อนเรียน เมื่อพบว่ามีพื้นฐานความรู้หรือทักษะเบื้องต้นไม่เพียงพอแก่การเรียนรู้เนื้อหาใหม่
2. ภายหลังการประเมินระหว่างเรียน เมื่อพบว่าผู้เรียนยังไม่ผ่านเกณฑ์ของจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
3. ภายหลังจากการประเมินผลหลังเรียน เมื่อผู้เรียนได้ระดับผลการเรียน "0" ก่อนให้ผู้เรียนสอบแก้ตัว

ช่วงเวลาของการสอนซ่อมเสริม

1. การสอนซ่อมเสริมเวลาปกติ แบ่งตามลักษณะการจัดคาบ คือ จัดคาบให้ตรงกันหมดทั้งโรงเรียน จัดให้ตรงเฉพาะระดับชั้น จัดคาบเพิ่มเข้าในตารางปกติ จัดแบ่งเวลา 10-20 นาที ในคาบเวลาเรียน

2. การส่งเสริมนอกเวลาเรียนปกติ เช่น หลังเลิกเรียน พักกลางวัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536)

8. การวัดและประเมินผลการเรียน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2527) ได้กล่าวถึงการวัดผลการเรียนการสอนว่า การวัดผลการเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้น ครูจะต้องให้ความสนใจต่อความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนอยู่ตลอดเวลาและควรจัดให้มีการทดสอบความรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ทราบผลความก้าวหน้าของการเรียนหรืออยู่เสมอ โดยการถามความรู้ของผู้เรียนในชั้นเรียน การสังเกต การมอบหมายงานให้ทำ และในปลายภาคเรียนก็จัดให้มีการสอบปลายภาคเรียน เพื่อทดสอบความรู้ของผู้เรียนโดยตรงอีกด้วย ส่วนผลที่ได้จะเก็บบันทึกไว้เพื่อรายงานความก้าวหน้าในการเรียนให้ผู้ปกครองทราบต่อไปผลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลนั้นจะเป็นเครื่องบ่งชี้ว่า จุดมุ่งหมาย เชิงพฤติกรรมที่ครูได้กำหนดไว้และกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้แล้วย่อมจะต้องมีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีความสามารถตามที่กำหนดไว้ด้วยและเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องออกแบบทดสอบเป็นรวมทั้งประเมินผลของคะแนนที่ได้มาด้วย

การวัดผล คือ การกำหนดตัวเลขแทนคุณลักษณะที่ต้องการวัดด้วยระเบียบวิธีที่เชื่อถือได้ ในการวัดนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. คุณลักษณะที่ต้องการวัด
2. ระเบียบวิธีการวัด
3. ผลการวัด

คุณลักษณะที่ต้องการวัด ได้แก่ ทักษะในการเรียนรู้ต่างๆ
 ระเบียบวิธีการวัด ได้แก่ การทดสอบ หรือการสอบถาม
 ผลการวัด คือ ตัวเลข ซึ่งเรียกว่า “คะแนน”

การประเมินผลคือ การใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเลข และหรือที่ไม่เป็นตัวเลข สำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความสามารถของผู้เรียนหรือค้นหาปัญหาต่างๆ ด้านการเรียนและการสอน

การวัดและประเมินผลระดับประถมศึกษาจะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

สำหรับเรื่องการวัด และประเมินผล จะขอเสนอเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

3.1 ระยะเวลาของการประเมินผล

การประเมินผลการเรียนแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียน (Placement Evaluation) การประเมินส่วนนี้มุ่งหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานตลอดจนความพร้อมด้านอื่นๆ อยู่ในสถานะที่จะสามารถเริ่มบทเรียนใหม่ได้หรือไม่

2. การประเมินระหว่างเรียน (Formative Evaluation) การประเมินส่วนนี้มุ่งหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนมากน้อยเพียงใด มีปัญหาในการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

3. การประเมินสรุปผลการเรียน (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตัดสินความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีความรู้ระดับใด ควรสอบผ่านหรือไม่ผ่าน

ตามระเบียบการประเมินผลการเรียน หมวดที่ 2 มีข้อกำหนดที่สอดคล้องกับแนวการประเมินผลการเรียนข้างต้นดังนี้

1. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียน

2. ระหว่างภาคเรียนให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะๆ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นไว้ในสมุคประจำชั้น เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนและเพื่อประเมินผลการผ่านจุดประสงค์

3. เมื่อถึงปลายภาคเรียน หลังจากจบกระบวนการเรียนการสอนทุกกิจกรรมแล้ว ให้มีการประเมินผลการเรียนปลายภาค โดยให้เลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ ให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัยและเน้นกระบวนการ เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถตามที่กำหนดไว้ในภาคเรียนนั้น

กาญจนา कुमारักษ์ (2527) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ผู้สอนและโรงเรียนรู้ถึงผลผลิตของหลักสูตรว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการประเมินนั้นมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การประเมินผลจะทำให้ผู้เรียนได้รับความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเอง ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ปรับปรุงตนเองได้สำหรับผู้ที่เรียนอ่อนและเป็นกำลังใจที่จะส่งเสริมให้มานะพยายามต่อไปสำหรับ ผู้เรียนเก่ง โรงเรียนควรสนับสนุน ดูแลให้ครูทุกคนมีมีทักษะการวัดและประเมินผลและให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางด้านนี้ไม่น้อยไปกว่ากิจกรรมอื่นๆ นอกจากนั้นโรงเรียนควรจะวางแผนการประเมินผลในทุกๆ ด้าน เพื่อนำผลไปปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

3.2 วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล อาจใช้ได้หลายวิธี ได้แก่

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การสอบถาม
4. การทดสอบ
5. ข้อมูลจากการจดบันทึกด้วยวิธีอื่น

3.3 การนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้

ผลที่ได้จากการประเมิน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน
2. ใช้ในการจัดสอนซ่อมเสริม
3. ใช้ตัดสินผลการเรียน
4. เพื่อรายงานให้ผู้ปกครองทราบ
5. ใช้แนะนำนักเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับทักษะของแต่ละคน
6. เพื่อวางแผนจัดการศึกษา

จากความสำคัญของการวัดและประเมินผล พอสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การวัด และประเมินผล ทำให้โรงเรียนและครูผู้สอนได้ทราบถึงความก้าวหน้าของผู้เรียนและสามารถนำผลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

หลักการ

หลักสูตรศึกษามีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกันแต่ให้ห้อง ถิ่นมี โอกาสพัฒนาหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการได้

จุดหมาย

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ คงสภาพอ่านออกเขียนได้และคิดคำนวณได้
2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสังคม
3. สามารถปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองและครอบครัว
4. สามารถวิเคราะห์สาเหตุและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว ได้อย่างมีเหตุผลด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
5. มีความภูมิใจในความเป็นคนไทย มีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
6. มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
7. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยรักการทำงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

8. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในบ้านและชุมชน สามารถปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของบ้านและชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมในชุมชนรอบๆ บ้าน

โครงสร้าง

หมวดประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มี 5 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย และคณิตศาสตร์
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ไขปัญหาของชีวิต และสังคม โดยเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมนิสัย ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี
- กลุ่มที่ 4 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ
- กลุ่มที่ 5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน

สำหรับกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ในชั้น ป.5-6 โรงเรียนอาจเลือกจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะ ในกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 4 หรือเลือกจัดกิจกรรมอื่น ๆ ตามความสนใจของผู้เรียน เช่น ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ทั้งนี้อาจเลือกจัดหลายๆ กิจกรรมก็ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เวลาเรียน

ตลอดหลักสูตรประถมศึกษา ใช้เวลาเรียนประมาณ 6 ปี แต่แต่ละปีการศึกษาควรมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์ ในหนึ่งสัปดาห์ต้องใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่า 25 ชั่วโมง และไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมงและสำหรับชั้น ป. 5-6 นั้น ให้เพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียนในกลุ่มประสบการณ์พิเศษอีกไม่ต่ำกว่า 200 ชั่วโมง

อัตราเวลาเรียนของมวลประสบการณ์ทั้ง 5 กลุ่ม ในแต่ละระดับชั้น กำหนดไว้โดยประมาณ ดังนี้

มวลประสบการณ์	อัตราเวลาเรียนโดยประมาณ					
	ป. 1-2		ป. 3-4		ป. 5-6	
	ร้อยละ	คาบ/ปี	ร้อยละ	คาบ/ปี	ร้อยละ	คาบ/ปี
1. กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้	50	1,500	35	1,050	25	750
2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	15	450	20	600	25	750
3. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	25	750	25	750	20	600
4. กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ	10	300	20	600	30	900
รวม	100	3,000	100	3,000	100	3,000
5. กลุ่มประสบการณ์พิเศษ	-	-	-	-	-	600

หมายเหตุ เวลาเรียนคาบละ 20 นาที คิดเป็นชั่วโมงละ 3 คาบ

แนวค่านินการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ ประสบความสำเร็จตามจุดหมายข้างต้นจึงกำหนดแนวค่านินการไว้ ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนให้ยึดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวกับท้องถิ่นตามความเหมาะสม
2. จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้สอดคล้องกับความสนใจและสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน และให้โอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเองตามความสามารถ
3. จัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือบูรณาการ ทั้งภายในกลุ่มประสบการณ์และระหว่างกลุ่มประสบการณ์ให้มากที่สุด
4. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และสร้างสรรค์ และกระบวนการกลุ่ม
5. จัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุด และเน้นให้เกิดความคิดรวบยอดในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ
6. จัดให้มีการศึกษา ติดตามและแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
7. ให้สอดคล้องการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ
8. ในการเตรียมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย
9. จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติจริงของผู้เรียน

การวัดผล การประเมินผล และการติดตามผล

การวัดผลและการประเมินผล ตลอดจนการติดตามผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนหรือเลื่อนชั้นระหว่างปีหรือปลายปี ตามความสามารถของผู้เรียนให้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนทดสอบเป็นระยะและหรือทดสอบเมื่อจบแต่ละบทเรียนตามลักษณะการจัดประสบการณ์และเนื้อหาวิชาทั้งนี้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน

อนึ่ง สำหรับกลุ่มประสบการณ์พิเศษ จะไม่นำมาเป็นเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนแต่เป็นการวัดผลและประเมินผลเพื่อดูความก้าวหน้าจากการทำกิจกรรม

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นกลุ่มประสบการณ์หนึ่งใน 5 กลุ่มของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เป็นกลุ่มประสบการณ์ ที่ว่าด้วยความรู้ด้านต่างๆ ในการดำรงชีวิตของสังคมมนุษย์ ทางด้านสุขภาพอนามัย ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม การเมือง การปกครอง พระพุทธศาสนา หลักธรรมคำสอน วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ความสัมพันธ์ของประเทศในระดับภูมิภาคและโลก วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งความรู้ต่างๆ เหล่านี้ จะเป็นสิ่งที่ช่วยแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม เพื่อให้คนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,2536)

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงสภาพปัญหา กระบวนการแก้ปัญหาและสามารถนำประสบการณ์เหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตซึ่งจะต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะ ดังนี้คือ (กรมวิชาการ,2535)

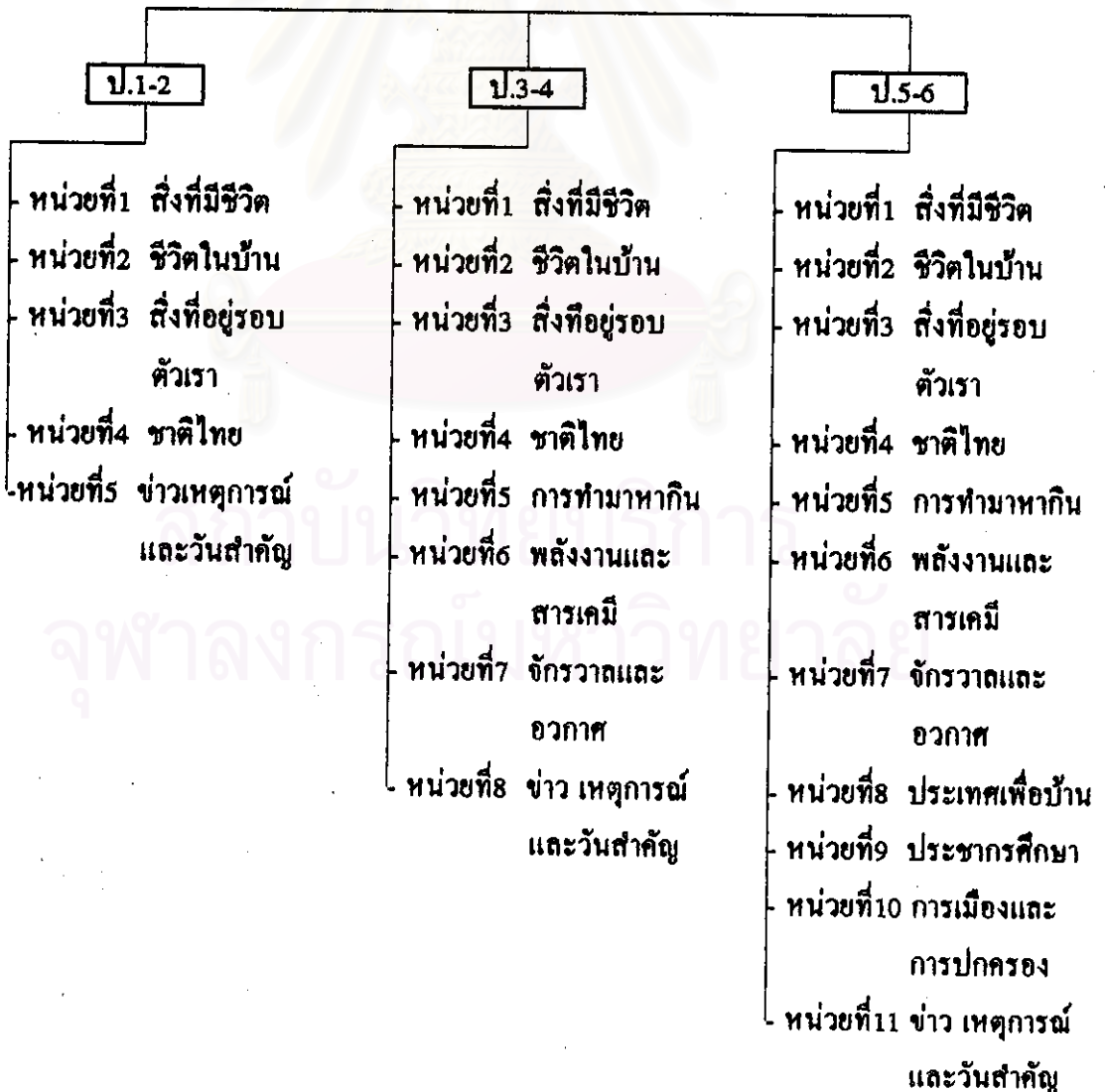
1. ให้มีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐาน และปฏิบัติตามได้ถูกต้อง เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทางร่างกาย
2. มีความรู้ และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับสังคม และธรรมชาติ นิสัย ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอเพื่อการดำรงชีวิตที่ดี
3. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง
4. มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
5. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นธรรมชาติ เทคโนโลยีและทางสังคม

โครงสร้างกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

การกำหนดโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสำหรับผู้เรียนในช่วงอายุระหว่าง 6-11 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา ควรคำนึงถึงด้านคุณภาพมากกว่าปริมาณ โดยจัดเนื้อหาสาระที่สำคัญและทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นและเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กว้างขวางขึ้น เพียงพอแก่การพัฒนาชีวิตของตนเอง และสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต

หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดและแนวทางดังกล่าวข้างต้นโดยจัดทำเป็นหน่วยเริ่มต้นจากตนเองและขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้นตามวัยและระดับชั้น ดังแผนภูมิโครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

แผนภูมิโครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เวลาเรียนของหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตกำหนดไว้จากน้อยไปหามากตามระดับชั้นต่างๆ ดังนี้

ประถมศึกษาปีที่ 1-2	ชั้นละ 450 คาบ	หรือ 150 ชั่วโมง
ประถมศึกษาปีที่ 3-4	ชั้นละ 600 คาบ	หรือ 200 ชั่วโมง
ประถมศึกษาปีที่ 5-6	ชั้นละ 750 คาบ	หรือ 250 ชั่วโมง

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตควรให้มีการยืดหยุ่นได้บ้างตามสภาพท้องถิ่น คาบเวลาเรียนสำหรับแต่ละเรื่องควรเหมาะสมกับเนื้อหา ทักษะกระบวนการต่างๆ ที่มุ่งฝึกให้สอดคล้องกับวัยและระดับชั้น ความสนใจของผู้เรียนและควรใช้เวลาให้คุ้มค่าตาม หลักสูตรกำหนดไว้ ควรให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อฝึกทักษะกระบวนการ ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้ในชั้นต่อๆ ไปทั้งในแง่ของการศึกษาเพื่อชีวิต แก้ปัญหา การตัดสินใจและการศึกษาต่อในชั้นที่สูงขึ้น ดังนั้น เวลาเรียนที่กำหนดจึงควรนำมาใช้เพื่อการสร้างประสบการณ์ชีวิตในความหมาย ดังกล่าวอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2536)

หลักการจัดการเรียนการสอน

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2536) เสนอหลักการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ดังต่อไปนี้

1. จัดการเรียนการสอนให้เหมือนกับสภาพชีวิตที่เป็นจริง
2. สอนเพื่อแก้ไขและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ดีขึ้น
3. สอนให้เด็กเห็นความสัมพันธ์และเห็นความสำคัญของสิ่งต่างๆ ที่เรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนอยู่เสมอ
4. สอนโดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน ค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองสามารถสรุปเป็นความรู้นำไปใช้ได้
5. สอนโดยเน้นการปฏิบัติจริงมากกว่าการท่องจำกฎเกณฑ์
6. สอนเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีงามต่างๆ ให้มีในตัวเด็ก

7. ตอนเพื่อปูพื้นฐานทางประชาธิปไตยให้มีในตัวเด็ก และสามารถปฏิบัติคนให้เป็นพลเมืองดี

8. ตอนในสิ่งที่ปัญหาจากใกล้ตัวเด็กไปสู่สิ่งที่ไกลออกไป โดยวิธีต่อไปนี้

- 8.1 การอภิปรายและการซักถาม
- 8.2 การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
- 8.3 การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
- 8.4 การแก้ปัญหา
- 8.5 การปฏิบัติจริง

การวัดผลและการประเมินผลกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

การวัดผลและประเมินผลกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

1.1 ให้ถือเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนทุกคนที่จะต้องตรวจสอบความรู้พื้นฐาน และทักษะเบื้องต้นของนักเรียนก่อนที่จะสอน

1.2 ในระหว่างเรียนให้ผู้สอนประเมินว่า นักเรียนมีความรู้ ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ในสมุดประจำชั้นหรือไม่

1.3 ให้มีการประเมินผลปลายภาคเรียน ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทุกภาค เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เว้นแต่ชั้น ป.2, 4 และ 6 ไม่ต้องประเมินผลปลายภาคเรียนสุดท้าย เพราะมีการประเมินผลปลายปีอยู่แล้ว

1.4 การประเมินผลให้ใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านต่างๆ ให้สอดคล้องและครอบคลุมจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

1.5 จากข้อ 1.4 เมื่อพบว่า นักเรียนคนใดมีข้อบกพร่องในจุดประสงค์ใดหรือเรื่องใด ให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของครูผู้สอน และของโรงเรียนที่จะต้องซ่อมเสริมได้

2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน

เกณฑ์การตัดสิน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 จะได้รับการพิจารณาให้เลื่อนชั้นได้ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

2.1 มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนตลอดปี

2.2 ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมมุติประจำชั้น (ป.02) ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 ของจำนวนจุดประสงค์ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เรียนตลอดปี

2.3 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 จะต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 2.1 และ ข้อ 2.2 ของชั้น ป.1,3 และ 5 และการประเมินผลปลายปีจะต้องได้รับผลการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตั้งแต่ระดับ 1 ขึ้นไป

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (ส.ป.กทม.)

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (ส.ป.กทม.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ

กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวงของประเทศตั้งอยู่ในเขตภาคกลางของประเทศไทยมีเนื้อ ที่ประมาณ 1,568,731 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 5,656,604 คน มีโรงเรียนที่ขึ้นกับสำนัก การศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 429 โรงเรียนและขึ้นกับสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพ มหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการจำนวน 38 โรงเรียน แบ่งการปกครองออกเป็น 36 เขต ประกอบด้วย พระนคร ป้อมปราบฯ ปทุมวัน สัมพันธวงศ์ บางรัก ดุสิต บางซื่อ พญาไท ราชเทวี ยานนาวา สาทร บางคอแหลม พระ โขนง คลองเตย ประเวศ บางเขน ดอนเมือง จตุจักร บางกะปิ ลาดพร้าว บึงกุ่ม ธนบุรี คลองสาน ภาษีเจริญ บางขุนเทียน จอมทอง บางกอกน้อย บางพลัด ดุสิต บางกอกใหญ่ มีนบุรี ลาดกระบัง หนองจอก ราษฎร์บูรณะ หนองแขมและห้วยขวาง

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียน ซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษา โดยมีภารกิจสำคัญดังนี้

1. จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในหลักสูตรอนุบาลศึกษา เพื่อให้เด็กก่อน ประถมศึกษา กลุ่มอายุ 3-5 ปี ได้มีโอกาสพัฒนาความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ได้เต็มตามศักยภาพ ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

2. จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ตามพ.ร.บ. ประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ทุกคนได้รับการศึกษา เรียนจบและมีคุณภาพตามที่ หลักสูตรประถมศึกษากำหนด

3. สนับสนุนนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐบาล โดยตรงค์ให้เด็กทุกคนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างน้อย

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ให้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและความสามารถ บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และได้จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 นอกจากนี้ยังได้เปิดสอนการศึกษาพิเศษให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและทางการได้ยินได้เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนในสังกัด ตลอดจนงานอื่นๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมอบหมายให้ถือปฏิบัติ

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดจำนวนทั้งสิ้น 38 โรงเรียน แบ่งเป็น 5 กลุ่มโรงเรียน ได้แก่

1. กลุ่มทวารวดี

ได้แก่ โรงเรียนพญาไท โรงเรียนไผ่ตมโมตร โรงเรียนราชวินิต
โรงเรียนวัดโบสถ์ โรงเรียนวัดโสมนัส โรงเรียนวัดอัมรินทราราม
และโรงเรียนอนุบาลวัดปรีนายก

2. กลุ่มโรงเรียนอโยธยา

ได้แก่ โรงเรียนบางบัว โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์
โรงเรียนวัดอุทัยธาราม โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศน์ โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ
โรงเรียนพระยาประเสริฐฯ และโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 75

3. กลุ่มโรงเรียนสุโขทัย

ได้แก่ โรงเรียนวัดพลับพลาชัย โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก โรงเรียนมหาวิทยาลัยวัด
โรงเรียนวัดชนะสงคราม โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม
โรงเรียนวัดเวศวันธรรมมาวาส และโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ

4. กลุ่มโรงเรียนกรุงธน

ได้แก่ โรงเรียนประถมบางแค โรงเรียนวัดเจ้ามูล โรงเรียนวัดช่างเหล็ก
โรงเรียนวัดหนัง โรงเรียนวัดนาคปรก โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม
โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง และโรงเรียนวัดสังข์กระจาย

5. กลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์

ได้แก่ โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โรงเรียนคาราคาม โรงเรียนบ้านหนองบอน
โรงเรียนประดมนนทรี โรงเรียนสายน้ำทิพย์ โรงเรียนวัดค่าน
และโรงเรียนวัดมหาบุศย์

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดจำนวน 38 โรงเรียน 5 กลุ่มโรงเรียน มีโรงเรียนที่ทำการเปิดสอนในระดับอนุบาล 3 ขวบ/อนุบาล 4-5 ขวบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 17 โรงเรียน, อนุบาล-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 17 โรงเรียน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2540 นี้มีโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาจำนวน 24 โรงเรียน และโรงเรียนที่เปิดสอนการศึกษาพิเศษ จำนวน 17 โรงเรียน

ปีการศึกษา 2540 มีนักเรียนทั้งสิ้น 46,793 คน เป็นหญิง 21,762 คน ปีการศึกษา 2540 มีห้องเรียนทั้งสิ้น 1,372 ห้องเรียน เป็นห้องเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาจำนวน 260 ห้องเรียน และเป็นห้องเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 1,112 ห้องเรียน

จำนวนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 6,861 คน ซึ่งในจำนวนนี้ได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น จำนวน 6,845 คน และไปประกอบอาชีพ จำนวน 16 คน

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีลักษณะแตกต่างจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่นได้แก่

1. ตั้งอยู่ในแหล่งวิทยาการ
2. ไม่มีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
3. ไม่มีโรงเรียนขยายโอกาส
4. มีโรงเรียนขนาดใหญ่ 7 (นักเรียนจำนวน 1,500 คนขึ้นไป) จำนวนมากที่สุด
5. เด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์บังคับเข้าเรียนครบ 100%
6. ทุกโรงเรียนได้รับบริการด้านสาธารณสุขไปทั่วครบถ้วน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพบว่า มีผู้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไว้ในหลายลักษณะดังนี้

สันทัก อินทริกานนท์ (2526) ได้ศึกษาปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในระดับประถม : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูประถมศึกษาเลือกใช้วิธีสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยใช้เพลงและเกม ประกอบการเรียนการสอนมากที่สุดเชิงวิทยากรจากท้องถิ่นมาบรรยายและจัดการศึกษานอกสถานที่ เป็นวิธีที่ใช้น้อยที่สุด

2. ครูประถมศึกษามีปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในชั้นประถมศึกษา ดังนี้ ปัญหาด้านการวัดผลและการประเมินผล ในระดับน้อย ปัญหาจากฝ่ายบริหาร ปัญหาด้านหลักสูตร ปัญหาด้านเอกสารประกอบหลักสูตรและคู่มือครู ปัญหากิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหา ด้านแบบเรียนและสื่อการเรียนในระดับปานกลางและปัญหาด้านผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนในระดับมาก

3. ครูประถมศึกษาได้เสนอปัญหาเพิ่มเติม คือ ปัญหาแบบเรียนและอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ปัญหาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไม่เหมาะสมกับท้องถิ่นและปัญหาครู ขาดความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. พิจารณาปัญหาในแต่ละด้านตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในแต่ละชั้นพบว่า

ปัญหาด้านเอกสารประกอบหลักสูตรและคู่มือครู ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เห็นว่ามี ปัญหาในระดับน้อย ครูชั้นอื่นเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง

ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,3 และ 4 เห็นว่ามีปัญหาใน ระดับน้อย ครูชั้นอื่นเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง

ปัญหาด้านผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,3 และ 5 เห็นว่ามี ปัญหาในระดับมาก ครูชั้นอื่นเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง

ด้านการบริหาร หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนและด้านแบบเรียนและสื่อการเรียน ครูประถมศึกษาทุกชั้นเห็นว่ามีปัญหาในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

เฉลิมพร ลพฤทัย (2528) ได้ศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูใน โรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริม

ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โดยศึกษาข้อมูลจากศึกษานิเทศก์ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ผลการวิจัยพบว่า

การจัดการและการใช้หลักสูตรประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่และมีปัญหามากในเรื่องปริมาณของเนื้อหาหลักสูตรสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากเกินไป หนังสือเรียนมีเนื้อหาทางวิชาการไม่เพียงพอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีค้นคว้าและรายงานนักเรียนไม่มีเอกสารค้นคว้า การจัดทำสื่อการเรียนไม่ทันกับการสอนแต่ละครั้ง ขาดงบประมาณในการจัดทำและซ่อมแซมสื่อการเรียนการสอนขาดเครื่องมือที่จะใช้ในการทดลองขาดการคัดสรรการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยเฉพาะ การคัดสรรการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตใช้ระยะเวลาสั้น ไม่เพียงพอกับความต้องการของครู ขาดเอกสารเสริมประสบการณ์ การเชิญวิทยากรท้องถิ่นประสบปัญหา ขาดงบประมาณการจ้าง การจัดการศึกษานอกสถานที่ประสบปัญหา ขาดแหล่งวิชาการในการค้นคว้าและขาดงบประมาณในการจัดและการฝึกอบรม และการจัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

วิไล ทองแม่ (2528) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดลพบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ สอดถาม และแบบสังเกต ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

สภาพการใช้แผนการสอน

1. ครูผู้สอนใช้แผนการสอนประกอบการสอนร้อยละ 100 ตามความเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน และ ร้อยละ 84.38 ตามการสังเกต ของผู้วิจัยโดยเฉลี่ยแล้วใน 1 สัปดาห์ใช้แผนการสอนทุกครั้งการสอนร้อยละ 68.75 ตามความเห็นของครูผู้สอน

2. ขั้นตอนและลักษณะการใช้แผนการสอน ครูผู้สอนสอนตามเนื้อหาในแผนการสอนโดยไม่กำหนดเวลามากที่สุดร้อยละ 40.63 สอนโดยวิธีบรรยายมากที่สุดร้อยละ 37.50 สอนให้นักเรียนเกิดความศรัทธาโดยบอกความคิดรวบยอดให้และให้นักเรียนจำมากที่สุดร้อยละ 71.88 ไม่ได้ให้นักเรียนปฏิบัติจริงร้อยละ 75 เป็นกระบวนการกลุ่มร้อยละ 53.13 สอนข่าว เหตุการณ์และวันสำคัญสม่ำเสมอตลอดปีร้อยละ 75 และไม่ได้ทำการประเมินผลร้อยละ 40.62

3. การใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน ครูผู้สอนไม่ใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน ร้อยละ 75 ตามความเห็นของครูผู้สอน
4. การใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอน ครูผู้สอนสอนโดยใช้หนังสือเรียนของกรมวิชาการประกอบการสอนทุกเล่มรวมทั้งหนังสือแบบทดสอบตามจุดประสงค์ร้อยละ 100 ตามความเห็นของครูผู้สอน
5. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการสอนเป็นแนวทางในด้านต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง
6. ความรู้ ความเข้าใจตามวัตถุประสงค์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนตามการรับรู้ของครูผู้สอน อยู่ในระดับปานกลาง
7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จัดได้สอดคล้องในระดับมาก

ปัญหาการใช้แผนการสอน

1. ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการและสาระทางวิชาการสาขาเฉพาะแขนง ครูผู้สอนมีความเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย
2. ปัญหาด้านความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความเห็นว่า เป็นปัญหาน้อยและพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง
3. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้แผนการสอนที่เป็นปัญหามากได้แก่ด้านเนื้อหา กิจกรรม หนังสืออ้างอิง ภาคผนวก การใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน การใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอน
4. ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการของศึกษานิเทศก์เป็นปัญหามากได้แก่ ครูผู้สอนไม่มีโอกาสไปขอคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์จากการติดตามและประเมินผล ด้านการใช้สื่อการเรียนและไม่จัดให้มีการอบรมเรื่องการประเมินผล
5. ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นปัญหามากได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจัดแผนการสอนให้ไม่เพียงพอกับความต้องการของครู ขาดการติดตามประเมินผลด้านการใช้แผนการสอนของครู หลังจากที่ส่งครูไปอบรมแล้วก็มีไม่ได้ให้ครูผู้นั้นกลับมาเผยแพร่ให้ครูในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทราบ จัดสื่อการเรียนยังไม่เพียงพอกับความต้องการของครู และขาดการติดตามประเมินผลในเรื่องการประเมินผลการสอนของครู

เจริญเกียรติ ภูตกุล (2531) ได้ศึกษาปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามการรับรู้ของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละและค่าโคสแควร์

ผลการวิจัยปรากฏว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับจุดประสงค์และการวัดผล แต่มีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา 4 ปัญหา คือ 1. ปัญหาเนื้อหายากไม่เหมาะกับวัยนักเรียน 2. ปัญหาเนื้อหาไกลตัวนักเรียน 3. ปัญหาเนื้อหามากเกินไป 4. ปัญหาขอบข่ายเนื้อหาไม่ชัดเจนและมีปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อการเรียน 4 ปัญหา คือ 1. ปัญหาครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรม 2. ปัญหาครูขาดความเข้าใจเนื้อหาในกิจกรรม 3. ปัญหานักเรียนขาดทักษะในการทำกิจกรรม 4. ปัญหาขาดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียน

สมคิด อยู่แก้ว (2533) ทำการวิจัยเรื่องการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร เขตการศึกษา 5 โดยศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบทดสอบ แบบสังเกตการสอนและแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

1. ในด้านความรู้เกี่ยวกับทักษะกระบวนการในการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ครูแสวงหาความรู้โดยการค้นคว้าหนังสือ และเอกสารเกี่ยวกับทักษะกระบวนการ จากกรมวิชาการด้วยตนเอง

2. ในด้านการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครูผู้สอนส่วนมากใช้เทคนิควิธีสอนโดยการใช้คำถามและกระบวนการในการสอนขั้นที่ 1 ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น และขั้นที่ 6 การปฏิบัติด้วยความชื่นชมทุกครั้งในการสอน และปฏิบัติในขั้นที่ 4 การประเมินและตัดสินใจเลือกทางเลือกน้อยที่สุด สำหรับพฤติ

กรรมการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนครบกระบวนการทั้ง 9 ชั้นนั้น ครูผู้สอนส่วนมากไม่สามารถใช้ทักษะกระบวนการในการสอนได้ครบกระบวนการในแต่ละครั้งของการสอนหรือในแต่ละ 1 หน่วยย่อยการเรียน แต่สามารถสอนได้ครบกระบวนการเมื่อจบ 1 หน่วยการเรียน

3. ในด้านปัญหาการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น เช่น ปัญหาที่ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขาดโอกาสในการเข้าร่วมการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยตรง เอกสารความรู้ เกี่ยวกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนที่ได้รับจากรมวิชาการไม่เพียงพอ และสื่อที่ใช้ประกอบการใช้ทักษะกระบวนการเรียนการสอนไม่เพียงพอ

จากสาระสำคัญ หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ประสบปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาการเรียนการสอน ปัญหาการใช้แผนการสอน ปัญหาด้านแบบเรียน และสื่อการสอน เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครู

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย